

1 Timoti Pas mam+i Por ai Timotimbo sürü pap+marand+i

1 Ro Por Sisas Kraisind+i hoafi sahamind+i ha-r+handeimb-anahi. God sihefimbo aboedamboreamuni-randeimb+i asu Sisas Krais ranahambo anihondümbo-r+hurühi himboayefi aiyafan+i wambo hoafi semind+i hombohündə kafaarine hin+ŋgi+marineandir+i.

2 Timoti, wandi sūngumboyō se anihondümbo-mariwor+i asu se wandi n̄imori hondü nahurai-anafit. Pas nda sihambo sürü papirih+i koararihēheandi. Ape God asu ahanti n̄imori Sisas Krais ai sihambo moani hipoambondinē hohoanimo-ndinanihü ŋgusüfoambe afurife küfimb+i hohoanimo mbisabinan+n-amboane.

Tikai yamundife hoafi ra raguanambo-ndihumboane

3 Ro Masedonia hifina hahühi asu sihambo Efesus ŋgoafihü mb+niimbafa sahehea hoafimehanini ranane asükai haponda sihambo hoafehaninti. Se ranihü n̄imbaftimbo nindou b+difiri ai tikai hoafi sūngufe hohoanimo yamundarunduri ra yowan+i mbisafipuri saheheamboyah+i hoafimehaninti.

4 Rananimbo se hoafindaf+ndürani ai ŋgiri tikai hoafindei asu ahei hürütühoafi, ahuirihoadi ndürimbo türüfoefe ho watapor+i hohoanimo ra mbisihehindamboane. Ngä yahurai yamundi+fe hoafi ana simbor+i hoafi tüküfe arand+i, ngä asu

ranि hohoanिmo ranai ana ɳgirि aheimbo Godimbo anihondümbofihi ahandि ratüpuri fífirifembo-hündä fandihendürt, ɳga wanि. ɳga anihondümbofe hohoanिmo yaŋgirि randeambœ.

⁵ Ro ɳgusüfo pefe hohoanिmo botifembohündä hoafि ra hoafayahaniňti. Ngusüfoambe sürühoeimbि hohoanिmo, Godindि himboahü hüti-koateimbি hohoanिmo asu anihondümbofe hohoanिmo munGUambo ra ɳgusüfo pefe hohoanिmo nímindih-ané.

⁶ Asu nindou bídifirि ana hohoanिmo ranahambo munguna daboadanamborihи hehimboanei, asu hihindि wataporि ranahambo yaŋgirि hohoanिmoyei hei arihündi.

⁷ Aiana Godindि ahinümbि hohoanिmo ranahamboanemo yamundiňhu-rihundeimbি-ndefimbo mehomo. ɳga ai ahamundi hoafि ranahandि nímindihündi asu ai rananि moatükuniňmbo anihondümboanefti hoafayefi mehomo ra moai fífirundi.

⁸ Sihiri yarihu fífirihundi God ai nindou-yafe hohoanिmo diboadofembo-hündambo ahandि ahinümbि hohoanिmo hiniŋgimareandi. Asu nindou ai ahinümbि hohoanिmo ranahandि ratüpuri hondü rawarihindi ana, ra aboed-ané.

⁹ ɳga sihiri ndanahambo ndondiňhu yandihu fífirindihumboane: God ai nindou aboedi ranaheimbo-yopoanि ahinümbि hohoanिmo hiniŋgimareandt, ɳga wanि. Ndani-moatükuni ranana nindou ai ahinümbि hohoanिmo gogoniňmbiriheli-ndeimbি, bogorimboyafundeimbimbo hifnambo-rihipureimbি, Godimbo daboadanambo-rihoreimbি, moaruwai

hohoanimo sün̄gur̄hi-ndeimb̄i, Godind̄i hohoanimo ana ambe sei-r̄ihündedeimb̄i, hif̄i ndanihündə hohoanimo sün̄gufemboane seimb̄i, boaḡrambo hif̄ikoar̄hindüri-r̄ihündedeimb̄i asu nindou hif̄ikoari-hindeimb̄i mun̄guambo ranahenheimbo God ai ahinümb̄i hohoanimo hin̄iŋgi-mareand̄i.

¹⁰ Asu n̄imoreh̄i sisih̄imo-yeimb̄i, nindowenih̄i bogo moaruwai hohoanimoyomo-rundeimb̄i, nindoumbo hümbuhün̄yomo sowandümo homo kaki fihimbo koar̄hou-rundeimb̄i, tikai hoaf̄iyei-r̄ihündedeimb̄i, asu moani hoanḡir̄ihi hehi n̄imoamo nda sei-r̄ihündedeimb̄i, yamundife hoaf̄i aboedi ranahambo daboadi hih̄ir̄ihindeimb̄i, nindou mun̄guambo ranahenheimbo God ai ahinümb̄i hohoanimo ra hin̄iŋgi-mareand̄i. Nga ahinümb̄i hohoanimo ndanana ran̄i-moatükunt̄, asu amuri moaruwai hohoanimo aho ranai aboedi hohoanimo ranahambo gabudeamboembo-hündə gifembo-hündamboane.

¹¹ Hoaf̄i hondü ranana aboedi hoaf̄i God ai wandi warihü masend̄i ran̄i-d̄ibo s̄imogod-ane. Hoaf̄i aboedi ranahambo aboed-ane asei asu God ai hih̄if̄i-hih̄if̄i hohoanimo n̄imind̄hayu ra hoaf̄imemuni.

Por Godimbo hih̄ifarüri

¹² Sih̄ef̄i Adük̄arı Sisas Krais ai wambo hohoanimo-yundırüh̄i, wandi ratüpuri nda wudipoaponde randeambui yahuhaya, wambo ahand̄i-mayo ŋginind̄i ra masend̄ira-mboanah̄i, asu ro ranahambo hih̄ifarıhün̄i.

¹³ Yini, ro horombo ahambo hoaf̄iyahandowohü tır̄ifoar̄ihinüh̄i

moaruwaimbo-r̄ihinǖhi ahamb
hürütümärhün̄t, ḷga ro ahamb anhondümbofi
asu f̄ifirifekoate manimboaha ranimboyu ai
wambo h̄ipoambo-mareandır̄i.

14 Adükari ranai wambo hipoambo-mareandıramboyahı, ro Sisas Krais-dıbo anımboahı. Ranıyu wambo anıhondümbofe asu hipoambofe hohoanımo afındı masendırı.

15 Hoafi nda anihondü hond-ane asu mungu ai anihondümbo-mbirihind-amboane. Sisas Krais ai moaruwai hohoanımoyefembü sıhefımbo aboedambo-femunımbo makusu, ınga moaruwai hohoanımoyei-rıhündedeimbı ranaheimbo munquambo ıqasındı-heandürımboanahı.

¹⁶ Nga Sisas Krais ai moaruwai ho-hoanımoyeimbı hıimboana wamarandüri hıura nafuimbohündə nıgasündıhearü hehea moaruwai hohoanımoya-rıhandeimbı wambo boatei hıpoambo-mareandırı. Nindou dıdıyei Kraisımbo anıhondümbo-ndıhoranı asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yangırı nıngombo semındımboayei ranaheimbo ro-sısamı nahurai-anahı.

17 Aiana Bogor† adükari hondü koadürümbo-koadürümbo nüngumboani. Aiana yifikoateyu-randeimb-ani, asu ahambo nindou ai hoeifo-koateyu-randeimb-ani. Ai mam-ani God hondayu asu ahambo ndür† adükärümb-ani asu ai koadürümbo-koadürümbo bogor† hond-ani mbisefimboane, nqa anihond-ane.

*Timoti ai ንግኑንድና ንግምቦ ፍቃደምብሮ-
ውምቦአነ*

18-19 Timoti, se wandi n̄imori nahurai-anafī. Horombo Godindi hoafī hoafīyu-randeimbī ai sīhambo n̄ini-moatükunt süngunambo refemboayafī ranahambo hoafīmayu asu ro hoafī ranahambo hohoanīmoya hehea, haponda se randowandi asahanīni. Se hoafī ra ḥgīnīndi kīkīhindandifī n̄imbafīmbo-anīmbo asu sīhafī ḥgusūfoambe hütikoate-ndafūhi anīhondümbo-ndīworūhi moaruwai hohoanīmo dībo yifarīmbohündā tīñirīfondafī. Nindou bīdīfirī ahei ḥgusūfoambe ra moaruwai-anē asei, ḥga ranahambo raguanambo-marīhindi ranīmboanei asu ahei anīhondümbofe hohoanīmo ra mahanondürī sip ho n̄moeifīhi tīrīmondeandühī hīmonī ahano nou.

20 Nindou yimbu yahurai-anafanī ahafandi ndürī Himeneus, Areksander ahafanīmbo ro Satanīndi warīhü-marīheapırī. Nindou yimbu ai randafīneandühī karīni asu ai Godīmbo tīrīfoefe hoafīkoate-mbeyafanda sahehea.

2

Godīmbo dīdībafīfe hohoanīmo

1 Boatei se anīhondümbo-rīhindeimbī aheimbo hoafīndafīndürūhi anīmboya, se nindou munjuambo fehefe-ndürīmbohündā Godīmbo dīdībafī-ndahindowohü hīhīfīndīhorī, mbīsaftī.

2 Adükari bogorīmbo-yafundeimbī, asu munjuambo gafman ranahambo-hündambo Godīmbo hoafīmbeyafīndo-wamboane sīhīri aboedī nīmarīmbohündā. Rananīmbo asu sīhīri Godindi hohoanīmo süngundihi nindoumbo hohoanīmondefī ḥgefīmboane.

3 Sihiri hoafi yahurai hoafayef-animbo ra aboed-ane asu God sihefimbo aboedamboreamuni-randeimbai ranahambo yifirayu.

4 Ai nindou munjuambo aboedambo-ndiheandürühı asu anihondü hoafi ra fifirimbi-rühinda yahumboani.

5 God mam-ani asu hoafi semündü hu semündü hu-randeimbai nindou mam-ani. Aiani God asu nindoumbo sowana hoafi semündü hu semündü hu arandi. Nindou ra Krais Sisas-ani.

6 Ai munjuambo nindou aboedambofendürimbohunda ahanti fi Godimbo masagado. Ni-ni-simboan-ayo God ai yifirimayu ra ai nindou aboedambo-fendürimbo yahumboani sihefimbo nafuimbohunda Krais ai ahanti fi masagado.

7 God aiyu ahantahoar ran hoafi ra semindi ho Suda-yafe ndifombo bokarihefendürühı yamundi-fe-ndürimbo kafoare hininqi-mareandir. Ranahambo ro tikariheambo-yahipoant, nja anihondümboanah hoafayah. Rananimbo Suda-yafe ndifo ai Kraisimbo anihondümbo-rihorühı asu anihondü hohoanimo fifirimbirihind-amboane.

8 Munjuambo nindowenih ngoafin-ngoafii ranihunda ai war botirunduhididibafimbemonda sahehea hohoanimoayah. Ai surühoeimbi nengomombo asu simbori hoafikoate-ndimonduh Godimbo didibafindafundi.

Nimorehi-yei hoaf-ane

9 Nimorehi ai hoeari ndorahoayo-weimbigüdühinduh afind-afindi-koate asu ahei fi hifinambo-ndihindi. Ai ahei mbirinanji

didiboadofe yihuru asu gorinambo nafirundeimbihundi ranambo fi yihuru-ane asu hoeari kakti adukarifih semindumbi yihuru-ane ramoeisahit.

¹⁰ Nga nimorehi ai Godindi hoafi sungsungumbo seimbo ana, ai ratupuri aboedti ratupurimbeyei-amboane ranane nimorehiyei yihuru hondayo.

¹¹ Nimorehi ai hifandi-rundeimbi-yomondi hoarehindeih siiskoate nimandeimbo Godindi hoafi himborimbeyei-amboane.

¹² Ro ngirit hinengi-ndiheandura nindowenihambo hibaduhupuri asu Godindi hoafi yamundihipuri nduhundi, nga wanit. Nga nimorehi ana moanit siiskoate nimarimbo Godindi hoafi himborimbeyei yanqir-anei.

¹³ Nimboe sapo God ai Adamimbo boatei nafiruri mburamboyu, asukaiyu sungsungumbo Ifimbo nafimarandi.

¹⁴ Nga asu Adam ai moai tikai hoafi ranahambo anihondumbo-reandi, nga wanit. Nimorehi aiyo tikai hoafi ranahambo anihondumbo-mareandi ranayo asu ai moaruwai hohoanimomayo.

¹⁵ Nga nimorehi ana nimori wakemindi ratupuri ratupurimbeyei-amboane. Asu ai yarihinduh Godimbo munuguambo si aho ra anihondumbo-rihoruh, nindoumbo hipoambofe hohoaniimo ra sungsurihunduh, suruhoeimb hohoani moyeih asu ahei fi hifinambo-arihindi ana, God ai aheimbo aboedambo-ndearumbui.

3

Kraisindi nendambo hifandi-rundeimbi-yomondi hoafi

1 Hoafî nda tîkaiyopoani, ñga anîhondane: Nindou düdi ai Kraisîndî nendî aheimbo hîfandîyondürimbo hohoanîmoayu ana, asu ai ratüpuri aboedî ranahambo yifirîyu hayamboani.

2 Hîfandîrandüri-randeimbî nindou bîdîfirî ai ahandî moaruwai hohoanîmo nîmarîkoate-ayo ranahambo tûrûfoefe hoeifekoate-mbîyei-amboane. Asu moanî nîmorehî mamî semündümbe-ânîmbo mbününguwamboane. Nindou ranai ahandî fi dîboadore hîfandîmbîrand-amboane asu ndore nüñguani nindou ai ahambo aboed-ani mbîsei-amboane. Asu nindou ahandî worîna tükehindi ra ndore hîfandîmbîrandür-amboane. Asu ai aboedî yamundea-ndeimbîmbiyu-wamboane.

3 Asu ai ñgîri bia afîndî ndümündü asu ai ñgîri harîmbo hohoanîmondu, ñga hîmboari hoafendühi sîmborî hoafîkoate nindoumbiyuwamboane. Asu aiana ñgîri kakî afîndî semîndîmbo hohoanîmondu.

4 Ai ahandî aborüdi ranaheimbo dîdîboado-ndearûhi asu nîmoakîdîbou ai ahambo ahînîyeihî ahandî hoafî hîmborîyeihî sünzungumbîrhind-amboane.

5 Nindou ranai ahandî aborüdi ranaheimbo dîdîboadofekoate-ayu ana, asu ai nüñgunde Kraisîndî nendî ranaheimbo hîbadîmandandüra?

6 Anîhondümbo-reandeimbî nindou sîmborî aiana nîmai hîfandî-randeimbîmbofe-poanîsi, ñga ai ahandî fimbo borîndu asu God ai ahambo Satanîmbo ramariri nou tîñirîfo dagadombui.

7 Ngâ nindou düdi Godîndî hoafî hîmborîkoatemayei ahei mbusümo aboedî mbumundi anüñgu

ai-animbo hifandi-randeimbimbofi mbimaru-amboane. Ngå asu nindou ranai ahei himboahü mbumundi ningokoate-ayu ana, asu nindou ranai yiboaruko-ndihoran i asu Satanindi andürambe keboembui.

Kraisindi nendi-yei ratüpuriyomo-rundeimb i yomondi hoaf i

⁸ Mami yahurai-ane Kraisindi nendi-yafe ratüpuriyomo-rundeimb amboan i ahamundi ratüpur ranahambo ndondu hohoanimombemondamboane. Nindou ranai ngiri afindi bia ndimindimo asu ngiri nümüs nou moaruwai hoafindimo aboedi hoafindimo ndundi. Asu ai ngiri nindou bidifir yeimayo kak semindirambo hohoanimondimo.

⁹ Rananimbo asu ai Godindi himboahü hütikoate-yomondüh anhondümbofe hohoanimo dibo mengoro God ai sihefimbo na-fuimayu ranahambo kikihisafi-mbirundimundamboane.

¹⁰ Weanjurüh ahamundi hohoanimo ranahambo yandu hoeindundan i, asu ran hohoanimo aboedi mbumundi ngoan-animbo asu se ahamumbo ratüpuriyomo-rundeimbimbo-ndüpuri hiningga-mbirupur-amboane.

¹¹ Mami yahurai-ane nimorehi amboan i ahei ratüpur ranahambo ndondihi hohoanimombeyei-amboane. Ai ngorümbo daboadan i hoafindeimboyei. Ai ahei fi hifinambo-ndihindüh anhondümbo ratüpurimbeyei-amboane.

¹² Ratüpuriyomo-rundeimb aiana nimorehi mami yanngiri sowandümondeimb i-mbemond-

amboane. Asu ai ahamundi aborüdi ranaheimbo ndondundürü hifandimbirundür-amboane.

¹³ Ratüpuriyomo-rundeimbì ai aboedi ratüpuri ratüpuremo ana, nindou ranahamundi ndürü aboedi yagodimboe. Rananimbo ai ahamundi Sisas Kraisimbo anihondümbofe ranahambo hoafimbo yihimbokoate-ndimboemo.

Godindì hohoanimo nimindihündì hoafi

¹⁴ Timoti, ro sihambo sowana nimehünou sinimbo afindì hohoanimo-ayahahi, nja asu ndani moatükunimbo pas nda sürü paparìhandì.

¹⁵ Ranimboanahi asu ro nimai sinikoate-ndahanì ana, asu se hoafi nda hoeindo hawa aboedi hohoanimo Godindì nendì shiri singufemboayo ra fifirindo-wamboyafì. Ranì nindou shiri ana yanqirì koadürümbo nüngumbü Godindì nendì fandìhi arihündì ranaheimbo kambohoanì nahurai anihondümbofe hohoanimo ra njinemindi-ndürimboanefì.

Kraisimbo herü

¹⁶ Shiri ndondìhu fifirindihumboane, nja Godindì nimindì hoafi hohoanimo ra ndorihoeimbì hamind-ané. God ai dibò-hoafi weindahimareandi ra ndahurai-ané.

Nindou nimorimbofi tükümeiyuwa hoeimarìhorì.

Yifiaafi Aboedi ai nafuimayo ahandì hoanimo mbumund-ané.

Sünambeahindì nendì ai hoeimaruwuri.

Ahambohunda Suda-yafe ndifoambo hoafi bokamarìhoemo.

Hifinindì nimorehì nindowenihì ai ahambo anihondümbo-marìhorì.

God ai sünambe serümündü mahafu.

4

Tikai hoafümbi nendiyafe hoafi

¹ Yiflafit Aboedit ranai wudipoapore hoafiyowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bïdifirit ai anihondümbofe hohoanimo ra hïnïngi-ndihimboyei. Asu ai tikai hoafümbi sanendi kabomo ranahei yafambehündi himborindeihit asu ranahei yamundife hoafi ranahambo süngundühimboyei, meho.

² Yamundife hoafi ra tikai hoafiyomorundeimb-i-yomondi-mayo hoaf-ane. Ahamundi ñgusüfoambe hohoanimo ra mamikari-ndapurüh-animbo asu ahamundi moaruwai hohoanimo ranahambo ñgitri amoanïngi-ndimo ndundi.

³ Ranit nindou ranai nitmorehit semindikoate hohoanimo asu bïdifirit sesi wehisaoombo hohoanimo ra refemboane mbisimboemo. Nga nindou dïdîyei ahambo anihondümbo-arîhorit asu hoafi hondü fîfirarîhindit ranai sesi sahüsîhit asu ahambo hîhîfîmbohunda God ai sesi ra nafîmarand-ane.

⁴ Nga asu munjuambo moatükunti God ai nafîmarandi ra aboed-ane. Nga se ranit-moatükunti ranahambo moaruwai-ane mbiseimboyei, nga Godimbo hîhîfarîhorit ana, ndahümündi.

⁵ Nga asu Godindit hoafi süngu sihefit dîdibafite hoafi rasüngunambo munjuambo sesi ra Godindit yangiriti tükündifemboe.

Timoti ai Sisasindi ratüpurimbo aboedi mbününgu-wamboane

6 Asu se ndanî hoafî ra wandafî mami ranaheimbo hoafayafindürî ana, asu se Sisas Kraisindi ratüpuriyafî-randeimbî aboedî safî nimboamboyafî. Anihondümbofe hoafî asu yamundiye hoafî aboedî ra se süngraro hafî ranî-süngru se ñiginindî nimandîmboyaft.

7 Asu se hîhîndî wataporî moaruwai ranahambo ana daboadanambo-ndowandi. Nga se Godîndî hohoanîmo ranahambo yangîr-anîmbo yamundi-yamundi-ndowandi.

8 Sihefî fi yamundi-yamundiye hohoanîmo ndanana moani akidou fandîhemunîmboe. Nga asu Godîndî hohoanîmo süngrufembo yamundi-yamundiye ra sihefîmbo afîndî safî fandîhemunîmboe. Rani-moatükuni anîmbo yangîri anîmboefî ndanî-simboani fandîhemuni asu süngrunambo koadürümbo-koadürümbo yangîri nîngombo semîndîmbo rani-simboani amboani fandîhemuni raraondamboe.

9 Hoafî ra anihondü hamînd-ané, nga muñguambo ra anihondümbo-mbirîhind-amboane.

10 Godîndî hohoanîmo süngrufembo ra ratüpuriyefühi hüti-hütia耶fî. Sapo ro yangîri nûngumbü Godîmbo anihondümbo-rîhurühi himboayefî. Nga nindou dîdiyei ahambo anihondümbo-arîhorî ranaheimbo aboedambo-reandüreimb-ani.

11 Nga se nindou ranaheimbo hoafî ra dabadürühî yamundowandürî arandî rananîmbo süngrumbirîhind-amboane.

12 Ahei himboahü ana se nindou akohoandanaft, nga asu ai sihamoya aiana nindou yangîr-ani mbisahünînimboyei, nga wanî. Nga

se nindou aboedi mbumundi hamindi nimbafan-animbo, asu anihondümbo-rihindendeimbì ai sìhafì hoafì, nìngo, hìpoambofe hohoanimo, anihondümbofe hohoanimo asu sürühoeimbì hohoanimo ra sìhambo hoeirihinini hehimbo sünzungumbirihind-amboane.

¹³ Ro tüküfekoate-yahambe nindou himboahü Godindi hoafì hoeindo wataporimbo-ndandühi, kikimboadowa-ndürühì asu ahanti hoafì yamundowandüri ndandi.

¹⁴ Horombo hifandi-rundeimbì ai sìhambo warì wamini nanduninanì God ai ahanti hoafì hoafìyu-randeimbìndì hoafì-sünge sìhambo ranipoani ratüpuri masaganini. Ngà se ratüpuri ra mbosindamboyafi.

¹⁵ Munjuambo ratüpuri ranahambo sìhambo hoafìmayahì ra se ndondo hibadandi ratüpuri aboedi ra tüküfembohunda tìnjirifondafi. Rananimo asu munjuambo nindou-yei himboahü sìhafì hohoanimo ra aboedi tükümbifeyo-wamboane.

¹⁶ Se nindou aheimbo yamundaro-wandürane, asu sìhafì hohoanimo ranane ranahambo ndondo hibadandi. Se yaro nginindi nimbafti. Se randowandühi ana, se-anafì asu sìhafì hoafì himboriyeimbì ra munjuambo aboedambo-ndahimboyei.

5

Ngorü nindouumbo didiboadofe hoafi

¹ Se boagiri nindouumbo nginindi hoafindamboyafi, ngà sìhafì apembo hinjingirou safì didiboado-arworì nou-animbo asu ahamumbo amboani randowapuri. Asu

akohoandambo amboanि sihadfi akidambo rawarowori nou rando didiiboado-ndowapuri.

2 Se nimorehi boagirambo amboanि didiboado-ndowanduri sihafi me hondü rawarowandi nou. Asu se yihoarif-amborimbo didiboado-ndowanduri suruhoeeyoweimbì hohoanimo sungu sihafi rehi hondümbo rawarowandi nou.

Nimorehi kaisahoabediyei hoafì

3 Se nimorehi kaisahoabedì ranaheimbo aheiamboa hamindi niboadeia ndondondiworu.

4 Nga asu nimorehi ranai nimoreimbì ndowohü ahuirihoandeimbì-ndowanि ana, nimori ai boatei ahei hondi asu asari ranaheimbo mbifarìhe-hindür-amboane. Ranì hohoanimo ra Godindi hohoanimo sunjufene, nga yamundowanduri. Asu ai nimorehi ranahambo ndondihi hitbadihündühi horombo moanguimaranduri ran+sungumbo simborì amboanि mbifarìhe-hindamboane. Ranì hohoanimo ranimbo-ani God ai yifirayu.

5 Nimorehi ranai nindowenihambo digeri haya ai-yanjiri hamindi njgombo ana, ai Godimbo hitbadirihü nimbi-nimbisi ahambo fehefe ranahambo didibafindo pindo nda ngomboe.

6 Nga nimorehi kai ai moanि ahandi fimbo yanjiri hohoanimoyo sunjure arandi ana, nimorehi ra yiftiyombo nahurai-ane.

7 Se anihondümbo-rihindembi ranaheimbo ranì hohoanimo ra randihindi mbisafan-animbo asu ai ranahambo sungrundühi ngeianि asu nindou ngiri aheimbo moaruwai hoafindahünduri.

8 Nindou düdi ai ahandi mamisiri asu ahandi fikiminindi ranaheimbo-poanimbo

didiboado-fendürikoate-ayu ana, nindou ranai anhondümbofe hohoanimo ranahambo daboadi hihreamboani. Nga nindou ranai anhondümbofe-koateyeimbì ranaheimbo ñgasündearü haya ai moaruwai hamindi nünjumbui.

9 Kaisahoabedi ai 60 himbanì ñgasündeandeimbì nindowenihì mami yangiri serimindoweimbì ranahambo aboedì hohoanimo sünzureandeimb-ané asei nimorehi yahurai yangir-animbo kaisahoabedi-yafe fehefembo bukambe nduri pefendürimboane.

10 Ai aboedì hohoanimoyo-randeimb-ané mbisei-amboane. Rani-ratüpuri aboedì yahuraimboanahi hoafayahì ai ahandi nimori ndore hifandimbìrand-amboane asu nindou semindi worinambo-mbireand-amboane, anhondümbo-rinhindeimbì-yafe tijari popoai-mbirihend-amboane, nindou tijirifo tükündifeyoani mbifarihendür-amboane asu muñguambo aboedì ratüpuri aho ra rambireand-amboane.

11 Nga se kaisahoabedi akidou nimori safi aheimbo fehefembohündambo ahei nduri pandowa-ndürimboyafi. Ai hoafindeihì animboya, ‘Ro Kraisindi ratüpuriimboanefi’ mbisei hehi, asu ahei fimbo yangiri hohoanimondeihì anamindi ñgorü semündümbo mbisei hehi Kraisindi ratüpuri ra hininjindihimboyei.

12 Asu sapo ai ninimoatükunyo horombo hoafyeihì randihumboyefi masei ra refekoate-ayei ana, ai hütindeimboyei.

13 Asu ai ɳgorü hohoanimo yarhi arihundi
ra ratüpuri koate ndeih moan worin
worinindeimboyei. Asu ratüpuri koate yangiri
poani, ɳga ai bodimondambo hahabodeih
daboadani tehündihündür asu bidefir
yafe moatükuni ranahambo sefe fehefendür
nini moatükuni ai hoafikoate mbomayo ra
wataporimborihü arihundi.

14 Ranimboane kaisahoabed akidou
nimori safi aiana asükai anamindihü
mbayahind amboane asahi. Rananimbo nimori
wakindihümundi mbundihümbo asu ahei wor
ra hibadihundi. Randahindan animbo nindou ai
ŋgiri ahei moaruwai hohoanimo hoeindihindüh
asu moaruwai hoafindei.

15 ɳga nimorehi bidefir ana ai daboadi
hihiriyahi hehimbo asu Satanindi süngu heim
boanei.

16 Nimorehi anhondümbo reandeimb, ni
morehi kai mami ahanti worambe aidibombo
aningo ana, nimorehi ranai ndonde
hibadandi. Sapo nimorehi kai ranahambo
ana anhondümbo rhindeimb ai ɳgiri
ahambo hibadindihundi ranimbo hunda. ɳga
nimorehi kai didyei nindou ɳgorü ai amboan
hifandiyondürü koate ayei ranaheimbo
animbo anhondümbo rhindeimb ai hibandi
hündürimboyei.

Hifandi-rundeimb nindou ai aboedi ratüpuri ndimonda ndondihu hibadihu-purimboane

17 Asu hifandi-rundeimb ai aboedi
hifandarundi rani süngumbo ahamumbo aboed
anemo mbisahüpürüh animbo aboedi mbifari
hehipurimboane. Godind hoaf hoafiyomo asu

yamundu-rundeimbi ahamumbo rani-poanimbo hamindi mbifarii-hehipuramboane.

18 Sapo nindou ahanti ratupuri ranahambo kaki saimbo ranahambo-hündambo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, ‘Burmakau ai wit hipiri fiftihendühi asu safi dedimboe sei hehi yafambe kikihindi-hümindimboyei,’ meho.* Asu ngorü hoafi yahoya, ‘Nindou ratupuriyu-randeimbi ranai ratupuri rani-süngunambo kaki ndemündümbui,’ meho.

19 Nindou mami ai hifandi-randeimbi ranahambo papi-hoafindürani ana, se ahanti hoafi himbori-ndamboyafi. Nga yimbuyafani asu ngimiyomo ai hoafindimondan-animbo himborindafi.

20 Asu hifandiru-rundeimbi nindou bidifiri ai moaruwai hohoanimo-ndimondani ana, se ranahamumbo hifandiru-rundeimbi-yomondi himboahü hoafindafihü didiboado-nadowapuran-animbo asu hifandiru-rundeimbi bidifiri ai amboani yihimbo-mbeyomondamboane.

*Timoti ai ahanti hohoanimo ranahambo
ndonde hibadandi*

21 Ro God, Sisas Krais asu God kafoareapure-imbi sünambeahindi nendi ahamundi himboahü s̄hambo hoafayahanini, se radowandi masahi mami yahurai hohoanimo-animbo munquambo nindou ndondo süngundandi.

---

* **5:18:** Por ai hohoanmoyuhü yahuya, Anhondümbo-r̄hindeimbi ai ahei hifandi-rundeimbimbo kaki-napo mbifarihe-hipur-amboane, mehu. Rani-hoafi ra weindahi-fembohündi ai Baiborambeahindi hoafi hoafimayu. 1 Korin 9:8-12, Io 25:4, Ruk 10.7

22 Nga se yowani nindou Godindi ratüpurit ratüpurimbohünda kafoefi hînîngifimbo ra nîmehünou wari ahanti wami nadowamboyaft. Se Godindi hîmboahü mbumundi nîngombo hîbadambo, ñga ñgorü ai moaruwai hohoanimoayu ra se ai-dibo mamambe-ndafamboyaft. Nga se sürûhoeimbi nîmbafi ñgafi.

23 Se hoe yangiri ndimindimboyaftt, ñga akidou wain hoe amboanisihafi furi asu angüni sowandifi arandi ra farîhefe-nînîmbohünda ndimindifi.

24 Asu nindou bidifiri-yei moaruwai hohoanimo ra aheimbo yibobofekoate-yuambe weindahi adükarit tüküfe arandi. Asu nindou bodimondi-yei ai dîbomboane engoro, ñga sünjunambo weindahi tükündifemboe.

25 Mamii yahurai-ane aboedi hohoanimo amboaniweindahi tüküfe engoro. Asu bidifiri aboedi hohoanimo nîmehünou weindahi tüküfeekoate-ayo ra ñgiri munjunambo dibo yagodo.

6

1 Munjuambo anihondümbo-rîhindeimbi ñgorü nindou-yei moani ratüpuriyei-rîhundeimbimbo-yahi animboei ai ahei hifandırundüri-rundeimbi nindou ranahamumbo ahînîndeihi ahamundi hoareihîmbeyei-amboane. Rananimbo nindou ai ñgiri Godindi ndüri asu sihefi yamundife hohoanimo ranahambo moaruwai hoafindu.

2 Nga ratüpuriyei-rıhündedeimbı-yei hıfandırundürü-rundeimbı ranai anıhondümbo-rundeimbı aiyomo ana, ai yowanı randıhi hohoanımondeihıya, ‘Ro mamı apodoho nahirai-anefi, nga ro ngırı ahamundi hoafı hımborındefi,’ mbısei, nga wanı. Nga ai randıhi hohoanımondeihı anımboya, ‘Nindou ndanahamumbo aboedi fehefembohında ratüpuryayefi nda ai anıhondümbo-rundeimbı-memondamboanefi ro ahamumbo hohoanımo pararıhupuri,’ mbısei. Se nımorehı nindowenihı aheimbo aboedi hohoanımo ra yamundowandürühı asu rasüñgufembo ngusüfo botındowandürü.

3 Sıhefi Adükari Sisas Kraisındı hoafı ai sıhefımbı Godındı hohoanımo süñgufembo yamundeamunı arandı. Asu nindou ngoru ai yamundiho hoafı ra hınıngıre haya ranıpoanımbı hoafı yamundareandürü ana, nindou ranai ahandı hohoanımo ranahambo yaŋır-ani afındı hohoanımoyuhü hoafı hımborıkoate-ayu.

4-5 Aiana fífırife-koate nindou nahirai-anemo. Nga ai nıni akıdoumbo ndürü asu nıni kaboadıhumbo yaho hefe hoafınambo sımborı-sımborımbı-anemo mamıkarı hohoanımoemo. Ranı hohoanımo ranı-süngumboane ndanı hohoanımo tükufe arandı: Nindou ngorumbo moaruwaimbofi, sımborı-sımborı, tırıfoefi hoafı, ngusüfoambı nımbıyo asu hoafınambo sımborı-sımborı, munjuambo hohoanımo ra tükufe arandı. Nindou rasüñguru arundi ana, ahamundi hohoanımo ra mamıkarırapurühı moai akıdou amboanı hoafı hondıra wudiopoaporu fífırundi. Ai Godımbı süñgufe

hohoanimo ana aboedi napo semindì nafimbai
yahomo houmboanemo.

6 Anihond-ané, sìhìrt Godindì hohoanimo
sünguarihundi ana, asu nìni-moatükunì God ai
sìhefimbo semuni arandi ranahambo hìhifit-
hìhifiyefuhì aboedi napo nahurai sahumindefì
arihundi.

7 Sìhìrt fìfirihumboanefì, sìhefimbo sìhefi
boagiri ai wakirì-hümündimuni simboani
moai nìni-moatükunì sahumindefì hoahumbo-
yefipoani tükümehundi. Ranì süngumboane
asükai yifayefì amboani ñgìri nìni-moatükunì
ndahumindefì ñgefì.

8 Nga sesi hoeari napo sìhefimbo engoro ana,
ra ndear-ané mbisefimboane.

9 Nga nindou ai kakì-napo afìndì semindimbo
hohoanimoayei ana, nìnhondì andürambe
pirayo nahurai randahimboyei. Ai afìndì
moaruwai moatükunì refembo hohoanimo-
ndeimboyei asu ranì hohoanimo rananimbo
aheimbo mamikari-ndandürimboe. Ranì
süngunambo-animbo ai moaruwaimbo-
ndahimboyei.

10 Kakimbo hohoanimo pefe ana moaruwai
hohoanimo afìndì ranahandi nìmìndih-ané.
Nindou bìdifirì ai kakì afìndì semindimbo
hohoanimoayehì anihondümbofe hohoanimo
hìningirihindühì afìndì hamindì tìnjirifo
masahümündi.

11 Nga Timoti, Godindì nindou-anafì, ñga
se ranì-hohoanimo ranahambo feboawandi.
Nga se mbumundi hohoanimo, Godimbo
süngufe hohoanimo, ñgusüfo pefe hohoanimo,
tìnjirifo tüküfeyoani moanane yaho ñginindì

nīngombo hohoanīmo, asu hīmboarī hoafendūhī hohoanīmo mun̄guambo ra se sūngundandī.

12 Nindou Kraisīmbo anīhondū-mboarirī ana, sapo nindou napo semīndī-mbohündā pīpayomo nahurai-ane. Ranīmbo-hündamboane se aboedi pīpīndafī ḥgafīmbo yangīrī koadürü-koadürümbo nīngombo ra ndowandifī. Se nīmorehi nindowenihīmbo sīhafī anīhondümbofe hohoanīmo ranahambo hoafī-mayafīndürī ranīmbo God ai sīhambo hoafīyumboani yangīrī koadürümbo nīnō ranī semīndīmbohündā.

13 God ai mun̄guambo moatükunīmbo yangīrī nīnō sai arandī asu Sisas Krais ai Pondius Pairatīndī hīmboahü nūngumbo anīhondümbo fīfīrīfoare hoafīmayu ahafandī hīmboahü sīhamboya ndahurai radowandī asahi.

14 Sīhambo refembo hoafīmayo ra hütikoate-ndafīhü wudīpoapondo yando ḥgafī Adükari Sisas Krais ai kuduanī rananīmbo asu ḥgīrī hoafī yagodo.

15 Ai weindahī tüküfemboayu ra God ai ahambo tüküfembo hoafīmayu ranī-sūngu tükündīfimbui. God aiana aboedi yangīrī nūngumb-ani asu ai mamani mun̄guambo moatükunī hifandarandi. Aiana mun̄guambo bogorī nindou-yei bogorī hond-ani asu hifandī-rundeimbī-yomondī Adükari hond-ani.

16 Ai mami yangīr-ani yīfīyo-rakoate-ayu. Aiana si afīndī peyoanī ranīfīh-ani anūngu, ḥga ranī-fikīmī nindou mami ai-amboanī ḥgīrī ḥgu. ḥga asu nindou mami ai-amboanī moai horirī asu ḥgīrī hondirī. Ranīmboane mun̄guambo

si s̄ih̄ri ahambo hohoan̄mo-nd̄ihurani ai munguambo ɳgiñindeimb̄-mbiyu-wamboane, ɳga an̄hond-ane.

17 Nindou h̄if̄ ndan̄hündambo napo af̄ndeimb̄ ranaheimbo hoaf̄indaf̄indüri ai yowan̄ bor̄indeimboyei. Ai n̄mehünou moaruwaiyo-randeimb̄ napo ranahambo ɳḡiri an̄hondümbo-nd̄ihindi, ɳga yowan̄. Nga God ai s̄ih̄ef̄imbo h̄ih̄if̄-h̄ih̄if̄imbohündə aboedi moatükün̄ saimun̄ arand̄ ranahambo an̄imbo an̄hondümbo-nd̄ihurimboane.

18 Napo af̄ndeimb̄ ai aboedi hohoan̄monduhü aboedi ratüpuri af̄ndeimb̄-mbiyu-wamboane asu sai-randeimb̄-mbiyu-wamboane.

19 Ai rasünguarihindi ana, aheimbo süngunambo far̄hefembo napo gugurihindühi nahurai-ane aiana süngunambo yaŋ̄iri n̄iŋgo hondü ra ndahümündimboyei.

20 Timoti, se God ratüpuri s̄ihambo masend̄ ra wudi(poapondo h̄ibadandi. Munguambo n̄imind̄ f̄firife-koate hoaf̄ ranahambo daboadanambo-ndowand̄. Nindou b̄idif̄iri ai t̄karifi hehi hoaf̄yeih̄ seiya, ‘Hoaf̄ nda n̄imind̄ f̄firareandeimb̄ hoaf-ane,’ mb̄seimboyei, ɳga se hoaf̄ ranahambo h̄imbori-ndamboyaf̄.

21 Nindou b̄idif̄iri ai ran̄ hoaf̄ ran̄-süngurihindühi an̄hondümbofe hohoanmo ra h̄in̄iŋgi-r̄ihimboanei.

Godind̄ moan̄ h̄ipoambofe hohoan̄mo ai sed̄ibo mbeyanyaoro-wamboane.

**Godindî Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini**

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3